

Sprawozdanie podsumowujące pracę Grupy Wymiany Doświadczeń na spotkaniu w Budzynie w dniu 19.06.2012 roku

Sektor usług – zarządzanie oświatą w gminach wiejskich

Moderator: Wojciech Marchlewski

Cykl 2011- 2012

➤ Uczestnicy - przedstawiciele gmin:

- a) Rokitnica
- b) Mieściska
- c) Budzyń
- d) Kominek

Spotkanie w Budzynie było czwartym z cyklu spotkań Grupy Wymiany Doświadczeń. Spotkanie po raz pierwszy zorganizowano w Budzynie. Podobnie jak w poprzednich spotkaniach uczestniczyli w nich przedstawiciele władz samorządowych oraz zarządzający oświatą na terenie gminy. Na spotkanie zostali zaproszeni także kierujący placówkami oświatowymi z terenu gminy – szkoły podstawowe, gimnazjum i przedszkole, zespoły przedszkolne.

Spotkanie otworzył wójt gminy Budzyń. Zapoznał on uczestników z historią gminy, podejmowanymi pracami z zakresu realizacji działań oświatowych na terenie gminy. Szczególny nacisk zwrócono na zmiany w organizacji zadań oświatowych w ostatnich latach. W gminie Budzyń dokonano bowiem istotnych zmian w organizacji sieci szkolnej, doprowadzając do jej optymalizacji. Obecnie na terenie gminy działają dwie szkoły podstawowe oraz jedno gimnazjum. Zmiany te doprowadziły do ograniczenia wydatków na zadania oświatowe, co sprawia, że środki z subwencji ogólnej części oświatowej wystarczają w całości na realizowanie zadań oświatowych w zakresie szkoły podstawowej i gimnazjalnej.

Działania związane z optymalizacją były prowadzone w sposób planowy, co sprawiło, że nie wywołały one konfliktów społecznych wśród mieszkańców. Uczestnicy spotkania wymienili się doświadczeniami z prowadzonych działań mających na celu optymalizację sieci szkolnej. Przedstawiono również podstawowe problemy jakie występowały w procesie zmian. Uczestnicy spotkania wymienili się doświadczeniami z organizacji oddziałów przedszkolnych i włączenia do edukacji szkolnej dzieci w wieku 6 lat a także z projektowanymi rozwiązaniami w dziedzinie finansowania zadań oświatowych.

W trakcie dyskusji omówiono kwestie związane z działaniami podejmowanymi przez gminy w celu optymalizacji wydatków na zadania oświatowe. W związku ze zmniejszającą się liczbą dzieci wiele gmin wiejskich, szczególnie położonych na peryferiach, decyduje się na tworzenie klas łączonych. Działania takie na pewien czas powstrzymują proces zamykania szkół. Zwiększa się również liczba nauczycieli, którzy w przyszłości będą musieli odejść z zawodu. Jest to proces postępujący i związany ze zmianami demograficznymi w gminach wiejskich.

Po zakończeniu części związanej z prezentacją gminy moderator omówił kwestie związane z prowadzonymi w gminach badaniami dotyczącymi opinii mieszkańców na temat zadowolenia z usług oświatowych oraz bezpieczeństwa w szkołach. We wszystkich gminach przeprowadzono badania oraz dokonano wstępnej analizy wyników. Moderator grupy zapoznał jej uczestników z możliwymi do zastosowania interwencjami, które mogą przyczynić się do ograniczania wśród uczniów zachowań uznawanych za niepożądane i wpływające ujemnie na proces edukacyjny. Plan usprawnień obejmuje działania na poziomie indywidualnym i grupowym. Istotną kwestią we wprowadzaniu tychże usprawnień jest włączenie ich w zakres prac nad strategią edukacyjną gminy.

W ramach podejmowanych działań związanych z wprowadzaniem zmian w celu eliminacji zachowań agresywnych w szkołach zaproponowano przegląd statutu szkół w zakresie kodeksu uczniów. W

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚĆ

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

trakcie przeglądu tych dokumentów należy zwrócić uwagę, w jakim zakresie uwzględniono zasady, jakie miały być wdrażane.

Na poziomie grupy klasy zaproponowano następujące działania:

- tworzenie kultury wymiany informacji pomiędzy uczniami - nauczycielami - rodzicami
- wzmocnienie rad klasowych w działaniach na rzecz upowszechnienia znajomości kodeksu ucznia, postępowania i rozwiązywania sytuacji konfliktowych,
- powołanie grupy reagowania składającej się z nauczycieli, uczniów, psychologa szkolnego okazującej pomoc ofiarom napaści;
- powołanie lub wzmocnienie instytucji sądów koleżeńskich uczniów, które rozstrzygać będą „sprawy” związane z naruszaniem lub łamaniem kodeksu ucznia;
- zmiany w organizacji przestrzeni klasowych uniemożliwiające dokonanie aktu przemocy;
- tworzenie projektów mediacyjnych pozwalających uczniom na wychodzenie z sytuacji konfliktowych
- rozwijanie wrażliwości i kształtowanie postaw wobec agresji – dramy, dyskusje dotyczące filmów.
- wzmacnianie więzi wspólnoty (wycieczki, zajęcia sportowe połączone z programem budowania zespołu)

Na poziomie indywidualnym:

- zapewnienie pomocy psychologicznej uczniom w szkole (psycholog szkolny) i poza szkołą,
- grupy wsparcia dla osób będących ofiarami aktów przemocy;
- telefoniczne linie pomocy zorganizowane na wzór niebieskiej linii itp.
- uruchomienie w szkole mediatora

W kolejnej części moderator omówił zagadnienia związane z przygotowaniem strategii edukacyjnych w gminach członkowskich GWD. Z dokonanego przeglądu dokumentów strategicznych okazało się, że żadna z gmin nie posiada strategii edukacyjnej. Stwierdzono również, że dokumenty opracowane w innych gminach wiejskich nie spełniają wymogów dokumentu strategicznego, odnoszącego się do realizowania zadań z zakresu edukacji. Główne problemy związane były z błędną diagnozą problemów, ze zbyt ogólnym opisaniem celów strategicznych, brakiem powiązania celów strategicznych z zasobami – finansowymi i ludzkimi, brak perspektywy finansowej wprowadzanych zmian, a szczególnie z nieuwzględnieniem kalkulacji kosztów przyszłych wydatków związanych z utrzymaniem obiektów.

Uczestnicy spotkania wymienili następnie swoje uwagi co do zaprezentowanych przez moderatora propozycji celów strategicznych strategii oświatowej. W wyniku dyskusji zaproponowano trzy cele strategiczne, których podstawowym elementem jest jakość edukacji. Są to:

- podniesienie jakości edukacji przy efektywnym wykorzystaniu środków finansowych;
- osiągnięcie wysokiej jakości, efektywnych finansowo usług edukacyjnych, dostępnych wszystkim mieszkańcom na poziomie przedszkola, szkoły podstawowej gimnazjum;

Cele te różniły się między sobą zakresem podejmowanych wyzwań rozwojowych w edukacji.

W kolejnym etapie spotkania omówiono wskaźniki, jakie należy przyjąć aby oceniać efekty strategii. Dla oceny jakości przyjęto wskaźniki wyników testu kompetencyjnego po trzeciej i po szóstej klasie; egzaminu gimnazjalnego; oraz Edukacyjnej Wartości Dodanej. Dla oceny realizacji celu jakim jest przyjazna szkoła przyjęto wynik dynamiczny ankiety prowadzonej w szkołach - % wyrażających pozytywne opinie o placówkach edukacyjnych (rodzice, uczniowie). Dla celu dostępność przyjęto wskaźnik objęcia edukacją przedszkolną dzieci w wieku 3 do 5 lat w stosunku do ogólnej liczby dzieci w tym wieku w gminie. Dla celu efektywności finansowej przyjęto wskaźnik % wydatków na edukację szkolną w stosunku do wielkości naliczonej subwencji oświatowej.

Następnie uczestnicy spotkania omówili tzw. obszary interwencji, w których należy podjąć działania, aby osiągnąć stawiane sobie cele. W przypadku sieci szkolnej działania te powinny dotyczyć zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu placówek oświatowych – przekształcenia szkół podstawowych w zespoły szkół o jednorodnym charakterze; zmiany obwodów szkolnych. W przypadku infrastruktury zmiany te powinny dotyczyć przystosowania szkół do zmieniających się warunków; stworzenie warunków do bezpiecznej edukacji; zmniejszenie kosztów eksploatacji. Jednym z najistotniejszych, z punktu widzenia jakości edukacji są kadry. Działania związane z kadrami powinny dotyczyć; kierujących placówkami – szkolenia w dziedzinie zarządzania; nauczycieli – zmiany w systemie edukacyjnym, zmiany w procesie dydaktycznym, zmiany w systemie motywacyjnym pracy. Kolejny obszar interwencji to zmiany w procesie dydaktycznym polegające na wprowadzanie w większym zakresie programów dla grup międzywiekowych, nauczanych metodą projektową.

Ostatnim, jak się wydaje najistotniejszym z punktu widzenia podniesienia jakości nauczania, zagadnieniem są rodzice i uczniowie. Badania edukacyjne dowodzą, że na wyniki nauczania w dużej mierze ma wpływ środowiska domu rodzinnego. Współpraca z rodzicami z tej perspektywy ma kluczowe znaczenie w podnoszeniu jakości nauczania. W zakresie działań podejmowanych w tym obszarze interwencji mieszczą się te związane z eliminacją negatywnych zachowań uczniów i tworzeniem przyjaznych warunków w nauczaniu.

W kolejnej części spotkania omówiono katalog decyzji administracyjnych w obszarze oświaty. Podsumowano, jakie były przyczyny uchylecia wydawanych decyzji za rok 2011.

Na zakończenie moderator grupy omówił zasady, na jakich odbywać się będzie przygotowanie projektów usprawnień realizacji zadań oświatowych przez organy prowadzące (jst).

